

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobkyň: **a) A. P., a b) nezl. T. M.**, zast. žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, obě zast. JUDr. Františkem Beranem, advokátem, se sídlem Nad Štolou 18, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2004, č. j. 5 Az 4/2004 – 52,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2004, č. j. 5 Az 4/2004 – 52, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

V záhlaví označeným rozsudkem Městského soudu v Praze byla zamítnuta žaloba žalobkyň proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2003, č. j. OAM-9318/VL-20-P26-2001, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobkyním azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen zákon o azylu), neuděluje a na cizinky se podle § 91 téhož zákona nevztahuje překážka vycestování. V odůvodnění rozsudku se ve vztahu k souzené věci uvádí, že žalovaný všechny podstatné skutečnosti sdělené první žalobkyní v průběhu správního řízení správně zhodnotil po stránce skutkové i právní. Žalobní námitky o nesprávném zjištění skutkového stavu věci a úplnosti důkazů shledal soud nedůvodnými proto, že postrádaly konkrétní výtky. Ze žalobkyní a) popsaných problémů s druhem požívajícím alkohol a drogy, který byl v minulosti ve vězení a fyzicky ji napadal, žádal peníze a pokusil se znásilnit její starší dceru, nevyplývalo nic, z čeho by bylo možné dovodit, že by jednal z azylově relevantních důvodů [pro rasu, národnost, náboženství, příslušnost k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů žalobkyní a)]. K pronásledování ze strany státu ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu v jeho přímé formě nedošlo (žaloba je ani netvrdila) a soud neshledal

ani represí nepřímou, tj. že příslušné orgány v zemi původu nezajistily žalobkyni a) ochranu. Sama uvedla, že policejní orgány žádala o ochranu, ale bratr jejího druha je profesorem na vysoké škole, má velký vliv a dosáhl toho, že její stížnosti na fyzické napadání nebyly vyšetřovány a druh nebyl ani potrestán za pokus o znásilnění její dcery. Při jednání byl zdůrazněn rozdíl mezi finanční situací žalobkyně a), která je nemajetná a jejího druha, jeho bratra a bratrova syna policisty. Žádné skutečnosti tedy nenasvědčují a žalobkyně ani netvrdí, že by státní orgány neposkytly pomoc pro rasu, národnost, náboženství či zastávání politických názorů. V tvrzených skutečnostech však podle mínění soudu nelze shledat ani neposkytnutí ochrany pro příslušnost k určité sociální skupině. Z výpovědi žalobkyně a) totiž nevyplynulo, že by nečinnost státních orgánů vyplývala z chybějící důvěry v loajálnost sociální skupiny, jíž je příslušnicí, vůči vládě nebo z toho, že její politická názorová orientace, minulost nebo hospodářská činnost jejích členů či samotná existence sociální skupiny jsou považovány za překážku politice vlády. Žaloba nekonkretizuje, jakým způsobem bratr druha žalobkyně a) dosáhl toho, že byla policie nečinná a její druh nebyl za svá jednání potrestán. Pronásledování pro příslušnost k sociální skupině nelze spatřovat v nečinnosti státních orgánů založené na vlivné přimluvě, osobních kontaktech, korupci či jiném obdobném nezákonném ovlivňování státních orgánů. Žalobkyně se navíc ani nepokusila vyřešit situaci stížností na postup policejních orgánů jim nadřízeným složkám. Proto je v souladu se zákonem závěr žalovaného, že není důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Zdravotní stav žadatelky o azyl nemůže být důvodem pro udělení azylu podle § 12, ale je třeba jej posoudit ve vztahu k možnosti udělení azylu z humanitárních důvodů. Z dikce ustanovení § 14 zákona o azylu je však zřejmé, že na to není právní nárok a je zcela na úvaze správního orgánu, nakolik konkrétní okolnosti uváděné žadatelem posoudí jako důvody zvláštního zřetele hodné. Protože rozhodování o udělení humanitárního azylu se děje v absolutní volné úvaze správního orgánu a nejde o rozhodnutí o „právu“, na němž by mohl být žadatel zkrácen, vymyká se soudnímu přezkumu. Ze správního spisu je zřejmé, že žalobkyně a) svou situaci a svůj zdravotní stav podrobně popsala a správní orgán si opatřil i zprávy ošetřujícího lékaře a informace o situaci ve zdravotnictví v zemi původu. O neudělení humanitárního azylu rozhodl žalovaný po posouzení zdravotního stavu žalobkyně a), osobní situaci obou i poměrů v jejich vlasti, takže hodnotil všechny skutečnosti podstatné pro posouzení, zda jde o případ zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu. Žalobkyně byt' mají za to, že jimi uváděné skutečnosti mají být posouzeny jako důvody zvláštního zřetele hodné, nikterak nenamítaly, že by žalovaný některé skutečnosti pominul a do svých úvah je nezahrnul ani že nebyl veden řádný proces či je v tomto bodě odůvodnění nedostačující. Soud dospěl k závěru, že žalovaný při rozhodování o této otázce vzal v úvahu všechny podstatné skutečnosti, zákonné meze správního uvážení nepřekročil ani je nezneužil a stanovený procesní postup neporušil. K žalobní námitce, že uváděné skutečnosti měly vést k udělení humanitárního azylu soud nemohl přihlídnout, neboť správní uvážení ohledně posouzení existence případu zvláštního zřetele hodného se přezkumné činnosti soudu vymyká. Také výrok o tom, že se na žalobkyně nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu, je v souladu se zákonem a žaloba v tomto směru žádnou konkrétní námitku nevznesla. Městský soud konstatoval, že v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nevyplynuly žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné existenci překážek vycestování dovodit.

Ve včasné kasační stížnosti žalobkyně (dále též „stěžovatelky“) napadly tento rozsudek pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“] a také pro vady správního řízení vytýkané v žalobě, pro něž měl soud rozhodnutí žalovaného zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Podle jejich mínění byl

ve správním řízení nedostatečně zjištěn skutkový stav a jejich věc byla i nesprávně právně posouzena. Nesouhlasily se závěrem žalovaného i soudu, že opustily Arménii pouze z ekonomických a rodinných důvodů a žalobkyně a) i z důvodů zdravotních, a proto nenaplnily žádný z důvodů pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Odkázaly na obsah správního spisu a zdůraznily, že závažným spouštěcím momentem rozhodnutí opustit vlast bylo to, že tamní orgány nebyly schopny ani ochotny vyšetřit a potrestat napadení žalobkyně a) a pokus o znásilnění její starší dcery (nar. 1984), a to v důsledku působení bratra bývalého druha žalované [zřejmě mínily uvést žalobkyně a)], který je vlivnou osobou. Na rozdíl od sociální situace žalobkyň je nejen na tamní poměry vysoce postavenou a finančně dobře situovanou osobou. Zvláště žalobkyně a) nesouhlasila se závěrem soudu vytykajícím jí, že o těchto skutečnostech nenabídla žádné důkazy a neuvedla ani neprokázala, jak bylo ovlivnění policejních orgánů dosaženo. Stěží lze očekávat, že o tom budou existovat písemné důkazy, když i ty listiny (kopie), které k věci existují, policejní orgány žalobkyni a) i jejím příbuzným odmítly poskytnout. To je nepochybně odrazem nejen postavení bratra bývalého druha žalobkyně a) a jeho syna, příslušníka KGB, ale i společenskopolitických poměrů s vysoce korupčním prostředím, kde ten, kdo nezastává příslušný post a navíc patří jako stěžovatelky k sociálně slabým, nemá šanci dovolat se svých práv. Podle stěžovatelek by tamní orgány možná poskytly nějaké materiály pouze žalovanému (event. soudu), který však v tomto směru ke zjištění skutkového stavu nic nepodnikl. Stěžovatelky si jsou vědomy toho, že správní orgán nemá povinnost sám si domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu a k nim získávat skutková zjištění, ale podle jejich názoru o takovou situaci nejde. Podotkly, že soud správně dovozoval, že bylo poukázáno na neřešení věci i z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Podle stěžovatelek neměla být zpráva Ministerstva zahraničí USA z roku 2000 rozhodujícím důkazem pro posouzení celé věci a jakýmsi znaleckým posudkem. Jak již uváděly v řízení před soudem, mají stěžovatelky za to, že jimi uvedené i jinak zjištěné skutečnosti jsou podřaditelné pod ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu a povinností žalovaného bylo se věcí hlouběji zabývat, zjistit skutečný stav věci a posoudit i existenci překážek vycestování. Neutěšenou rodinnou situaci stěžovatelek, jakož i vážné onemocnění první žalované [zřejmě mělo být opět uvedeno žalobkyně a)] dokládají lékařské zprávy založené ve správním i soudním spisu. Nucený návrat do země původu by jejich situaci výrazně zhoršil. Jediné osoby, od nichž mohou stěžovatelky očekávat pomoc (matka, sestra apod.) jsou na území ČR. I když je stěžovatelkám známo, že posouzení těchto skutečností je věcí správního uvážení žalovaného, přesto mají za to, že měly vést k závěru o udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu, nebude-li shledán jiný azylový důvod. Navrhly zrušení rozhodnutí soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Rovněž požádaly, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a zopakoval, že ve správním řízení nebyly u stěžovatelek zjištěny žádné skutečnosti relevantní pro udělení azylu. Popsané potíže s druhem stěžovatelky a) nelze podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu především proto, že rezignovala na možnost obrátit se na nadřízené policejní orgány či prokuraturu, takže nelze předjímat, že by jim nepomohly. Žalovaný rovněž konstatoval, že se zdravotním stavem stěžovatelky a) v souvislosti s hodnocením důvodů pro udělení humanitárního azylu svědomitě zabýval a skutečný stav věci zjistil přesně a úplně. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a návrh na přiznání odkladného účinku nepodpořil.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek soudu přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Rozsudek Městského soudu v Praze i rozhodnutí žalovaného jsou totiž ve vztahu ke stěžovateli b) nepřezkoumatelné. Stěžovatelka a) podala dne

19. 9. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu jménem svým i své nezletilé dcery, stěžovatelky b), narozené 24. 4. 1989. Uvedla, že dcera žádá o azyl ze shodných důvodů, tj. pro strach z násilnického chování druhu stěžovatelky a) [otce stěžovatelky b)] a proto, že se obává, aby pro její vážné zdravotní problémy nemusely děti u něho zůstat. Se stěžovatelkou a) jako účastnicí správního řízení byly provedeny dva pohovory za účelem spolehlivého zjištění skutečného stavu věci. První z pohovorů se konal dne 16. 1. 2003 a předvolání k dostavení se na tento den bylo doručeno pouze stěžovateli a), jak je patrné z dodejky založené ve správním spise. Podle obsahu předvolání se měla dostavit jen ona. V záhlaví protokolu o pohovoru se však uvádí, že byl proveden jak se stěžovatelkou a), tak i s její dcerou, stěžovatelkou b). Z obsahu tohoto protokolu je však zřejmé, že dotazy byly kladeny toliko stěžovateli a) a částečně směřovaly také k objasnění důvodů podání žádosti o udělení azylu i její nezletilé dcery. Žalobkyně a) hovořila především o své osobě, zejména o denním bití svým druhem, jeho pokusu znásilnit starší dceru, obavách nechávat své dcery s ním o samotě v době, kdy musela chodit do práce, a svých zdravotních obtížích. Na výslovný dotaz potvrdila, že důvodem její žádosti o azyl i její mladší dcery byly velké rodinné a osobní problémy. V písemném podání z 15. 4. 2002 požádala, aby byly zohledněny přiložené lékařské zprávy o jejím vážném zdravotním stavu při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů. Vyjádřila obavu, že v případě zhoršení její nemoci nebude postaráno o její dvě nezletilé děti, které jsou na ni odkázány. Doplňující pohovor proběhl dne 31. 3. 2003 pouze se stěžovatelkou a) a byl zaměřen výhradně na její zdravotní stav. V závěru byla zpravena o tom, jaké informace má žalovaný správní orgán k dispozici pro posouzení její žádosti o udělení azylu.

V době, kdy se konal první pohovor k důvodům žádosti o udělení azylu v České republice stěžovatelkám a) a b), bylo stěžovatelce b) více než 13 a půl roku a navštěvovala sedmou třídu základní školy. Při podání návrhu na zahájení řízení byla zastoupena svou matkou jako zákonnou zástupkyní. Ve věku necelých čtrnácti let již byla nepochybně schopna vyjádřit se k situaci, v jaké se rodina ocitla v Arménii předtím, než s matkou a sestrou odcestovaly do ČR, jaké byly okolnosti jejich odjezdu z vlasti a jak vnímá matčinu nemoc a její vliv na život rodiny. Za předpokladu, že by jí byly pracovníkem žalovaného správního orgánu kladeny otázky způsobem přiměřeným jejímu věku, s tím související rozumové vyspělosti a vyjadřovacím schopnostem, získal by žalovaný pro své rozhodnutí o její žádosti o azyl původní podklady. Tak, jak bylo správní a poté i soudní řízení vedeno, vzniká dojem, že zjišťování skutkového stavu věci bylo zaměřeno zejména na důvody pro udělení azylu stěžovateli a) a jeho hlavním pramenem zjištění byla její výpověď. Lze souhlasit s tím, co v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl žalovaný i soud, že vzhledem k věku stěžovatelky b) nelze předpokládat její politickou aktivitu v zemi původu, která by mohla odůvodnit udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, který pamatuje na pronásledování za uplatňování politických práv a svobod. Pokud však jde o zkoumání naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. pro odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, zde už to tak jednoznačné není. Odůvodněný strach z represe ať už přímé nebo nepřímé, jak o nich Městský soud v Praze ve svém rozsudku hovořil, snad jen s výjimkou zastávání politických názorů, může pociťovat i nezletilý, pokud je ve věku, kdy je schopen její projevy vnímat. Je jistě správné posuzovat do jisté míry žádosti o azyl matky a jejího nezletilého dítěte, kteří spolu žili, v souvislosti, rovněž vedení společného řízení je vhodné, avšak existenci důvodů pro udělení azylu z pohledu ustanovení zákona o azylu, která je definují, je třeba posoudit pečlivě ve vztahu ke každé z těchto osob zvlášť. V mnoha případech budou skutečnosti svědčící naplnění nebo naopak absenci

azylových důvodů společné, ale nemusí tomu tak být vždy. Pro náležité posouzení žádosti o azyl nezletilého žadatele, byť podané rodičem jako zákonným zástupcem, je žádoucí pokusit se získat relevantní skutečnosti pro její posouzení pohovorem s ním. Počínaje věkem kolem dvanácti či třinácti let a dále blížícím se dospělosti může být výpověď takového žadatele nejen zdrojem poznatků o jeho vlastních azylových důvodech, ale zároveň i důkazním prostředkem pro posouzení věrohodnosti výpovědi jeho rodiče, který rovněž žádá o azyl, o závažnosti jím uváděných důvodů pro poskytnutí ochrany cizím státem. Azylové řízení je do jisté míry specifické právě tím, že základní pramenem zjištění skutečností rozhodných pro posouzení důvodnosti žádosti o azyl je výpověď samotného žadatele. Vyplynou-li z ní skutečnosti teoreticky podřaditelné pod některé z ustanovení zákona o azylu umožňující jeho udělení, pokusí se správní orgán jejich věrohodnost ověřit z objektivních informací o zemi původu žadatele a po zhodnocení všech shromážděných skutečností dospěje k závěru o naplnění či nenaplnění zákonných důvodů pro udělení azylu konkrétnímu žadateli. Na výpověď samotného žadatele se ve všech případech klade důraz, vychází se z ní, proto není možné tam, kde jejímu získání nic nebrání, od provedení pohovoru s žadatelem o azyl upustit toliko proto, že není zletilý a spolehnout se bez dalšího na vyjádření jeho zákonného zástupce, rodiče, rovněž účastníka řízení o udělení azylu. Podobný názor zaujal Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 13. 11. 2003, č. j. 5 Azs 9/2003 - 81.

Tento požadavek vystupuje do popředí mimo zmíněné případy [§ 12 písm. b) zákona o azylu] také při posuzování možnosti udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Okruh důvodů, které mohou být hodnoceny jako zvláštního zřetele hodné, a tedy udělení humanitárního azylu umožňující, není zákonem nijak omezen. Jde o důvody výjimečné, zvláštní, vázané na konkrétní případ určitého žadatele. Zvažovat jejich existenci přísluší v rámci správního uvážení správnímu orgánu, který řízení o udělení azylu vede. Jak Městský soud v Praze správně v odůvodnění svého rozsudku uvedl, na jeho udělení není právní nárok a soud není oprávněn přezkoumat, zda skutečnosti uvedené žadatelem o azyl jsou zvláštního zřetele hodné či nikoliv. Soud pouze zkoumá, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je nezneužil, zda jeho úvahy jsou v souladu s pravidly logiky a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.

Žalovaný správní orgán hodnotil z pohledu ustanovení § 14 zákona o azylu zdravotní stav stěžovatelky a) a opatřil si k němu mimo jejich vyjádření i lékařské zprávy a některé informace o stavu zdravotnictví v Arménii. V jejím případě dospěl k závěru, že jí na podkladě těchto zjištěných skutečností, po posouzení její osobní situace a poměrů v zemi její státní příslušnosti, humanitární azyl neudělí, neboť nejde o případ zvláštního zřetele hodný. Pokud jde o její nezletilou dceru, stěžovatelku b), pouze stručně uvedl, že u ní rovněž neshledal důvody k udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Městský soud v Praze v odůvodnění rozsudku konstatoval, že stěžovatelka a) o udělení humanitárního azylu požádala za sebe i svou nezletilou dceru již v průběhu správního řízení a ze správního spisu je zřejmý podrobný popis její osobní situace a zdravotního stavu. Z obsahu odůvodnění rozhodnutí žalovaného pak podle soudu vyplynulo, že o neudělení humanitárního azylu správní orgán rozhodl po podrobném posouzení zdravotního stavu stěžovatelky a) a osobní situace obou stěžovatelek a poměrů v jejich vlasti. Dospěl k názoru, že žalovaný hodnotil všechny skutečnosti podstatné pro zodpovězení otázky, zda se u nich jedná o případ zvláštního zřetele hodný. S tím však nelze souhlasit. Závěr žalovaného správního orgánu o tom, že se stěžovatelce b) azyl z humanitárních důvodů podle § 14 neuděluje, je nepřezkoumatelný. Ve vztahu k její osobě totiž zcela postrádá jakékoli odůvodnění, není uvedeno, z jakých skutečností žalovaný vycházel, jak je hodnotil a proč je nelze považovat

za zvláštního zřetele hodné. Ze znění odůvodnění rozhodnutí žalovaného nelze při nejlepší vůli dovodit, že by zkoumal osobní situaci stěžovatelky b), takže není jasné, na jakých důvodech spočívá jeho závěr o tom, že její případ není hodný zvláštního zřetele. Stěžovatelka b) nedostala, jak již bylo řečeno, v průběhu správního řízení prostor vyjádřit se k důvodům podání návrhu na zahájení řízení o udělení azylu a žalovaný správní orgán i soud vycházely chybně z předpokladu, že její důvody jsou stejné jako u její matky. Již bylo zdůrazněno, že byla ve věku, kdy mohla být slyšena, takže úvaha o tom, zda je její případ zvláštního zřetele hodný, měla vycházet i s jí sdělených skutečností. Zdravotní stav stěžovatelky a) byl posuzován v kontextu situace ve zdravotnictví v zemi jejího původu pouze pokud jde o zvážení udělení humanitárního azylu jí samotné. Scházejí však úvahy, zda skutečnosti, které o její nemoci vyšly v řízení najevo, mohly či nemohly odůvodnit udělení azylu z humanitárních důvodů její dceři a rovněž absentují zjištění o tom, jestli sama nezletilá stěžovatelka měla důvody kvalifikovatelné jako zvláštního zřetele hodné. Byla-li její osobní situace zkoumána, není to z odůvodnění rozhodnutí žalovaného patrné (uvádí pouze, že neshledal důvody k udělení azylu podle § 14 zákona o azylu), takže nelze za situace, kdy s ní nebyl proveden pohovor, zjistit, na podkladě čeho bylo rozhodnuto. Informace o zdravotním stavu matky sice mohou být i ve vztahu k její dceři hodnoceny z pohledu naplnění humanitárních důvodů pro udělení azylu, avšak nikoli pouze ony, a navíc nelze ani zjistit, jestli je správní orgán ve vztahu ke stěžovateli b) zohlednil či nikoliv. Nebyla-li stěžovatelka b) dosud vyslechnuta, nebyl prostor pro náležité hodnocení její situace, neboť veškeré informace pocházely toliko zprostředkovaně od její matky a navíc nebyly ve vztahu k dceři a její žádosti o azyl vůbec hodnoceny.

Vzhledem k tomu, že se stěžovatelka b) vůbec nevyjádřila k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, nezkoumal její důvody v potřebném rozsahu žalovaný správní orgán ani soud, proto Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, aniž byl vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, § 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení proto bude třeba, aby soud posoudil rozhodnutí žalovaného správního orgánu ve shora označeném směru ve vztahu k žalobkyni b).

Právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku je Městský soud v Praze vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Pokud jde o námitky stěžovatelky a) ohledně náležitého zjištění skutkového stavu věci pro posouzení existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu v jejím případě, tam Nejvyšší správní soud pochybení neshledal. Že nebyla politicky aktivní [§ 12 písm. a) zákona o azylu] uvedla sama a z žádného jejího tvrzení nevyplývala důvodná obava z pronásledování pro její národnost, rasu, náboženství či zastávání určitých politických názorů [§ 12 písm. b) zákona o azylu]. Rovněž netvrdila, že by jí státní orgány odepřely pomoc z těchto důvodů. Hovořila-li o tom, že je nemajetná, žalovaný ani soud to nezpochybnily, stejně jako skutečnost, že se nepodařilo vyšetřit a potrestat napadání stěžovatelky a) jejím druhem a pokus o znásilnění její starší dcery. Žalovaný i soud z jejích skutkových tvrzení vycházely a právně je hodnotily. Není pravdou, že by rozhodujícím důkazem byla zpráva Ministerstva zahraničí USA z roku 2000, žádost stěžovatelky a) byla posuzována toliko na jejím pozadí. Pro náležité zjištění skutkového stavu byla rozhodující tvrzení samotné stěžovatelky v průběhu celého správního řízení. V právním posouzení, zda tyto zjištěné skutečnosti jsou důvodem pro udělení azylu podle zákona o azylu, se právě stěžovatelka a) se žalovaným správním orgánem i soudem rozchází. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Městský soud v Praze nepochybil, když se ztotožnil s názorem žalovaného správního orgánu, že stěžovatelce a) azylové důvody nesvědčí. Zdrojem jejích potíží skutečně nebyla

její rasa, národnost, náboženství, zastávání politických názorů ani příslušnost k určité sociální skupině, proto je správný právní názor žalovaného, že zde důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) nejsou. Nečinnost státních orgánů, jak ji stěžovatelka a) popsala, neměla původ v její špatné finanční situaci, ale pravděpodobně ve vlivné přímluvě. Soud správně poukázal také na to, že stěžovatelka a) nevyužila prostředků, které jí právní řád její země k řešení její situace poskytoval, např. stížnosti na postup policie. V podrobnostech je možno na pečlivé odůvodnění rozsudku Městského soudu v Praze odkázat. Pokud jde o ustanovení § 13 zákona o azylu, nic konkrétního nebylo namítáno. K otázce neudělení humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona opět nelze než odkázat na odůvodnění rozsudku, podle něhož je tam, kde zákon svěřuje správnímu orgánu možnost správního uvážení, soudní přezkum omezen podstatě toliko na posouzení dodržení pravidel tzv. spravedlivého procesu při získávání podkladu pro rozhodnutí, zda správní uvážení nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem a zda je v souladu s pravidly logického usuzování. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Soud není nadán pravomocí posoudit, zda skutečnosti sdělené stěžovatelkou a) ve spojení s těmi, které si správní orgán opatřil o jejím zdravotním stavu a o situaci v zemi jejího původu, představují důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž měl být humanitární azyl udělen. Lze konstatovat, že žalovaný měl pro své rozhodnutí dostatek podkladů a věc posoudil v mezích stanovených zákonem.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na konstantní judikaturu, připomínající mimo výše uvedeného také to, že na udělení azylu z humanitárních důvodů nemá žadatel subjektivní právo, a proto je vyloučeno, aby na něm mohl být negativním výrokem správního orgánu zkrácen. Jde o usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 47/2003 a mnohé další.

Nejvyšší správní soud neshledal pochybení soudu ani pokud jde o posouzení překážek vycestování (§ 91 zákona o azylu) a stejně jako žalovaný je toho názoru, že u stěžovatelky a) dány nejsou. Otázka naplnění podmínek uvedených v tomto ustanovení byla správním orgánem posouzena správně a při absenci konkrétních námitek v tomto směru se s ním nelze než ztotožnit.

Nejvyšší správní soud rovněž vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde se o kasační stížnosti rozhoduje přednostně. Navíc jsou žadatelky chráněny před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelek žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v Praze v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu